

15 година

Партиципативни форум за
промовисање остваривања
права заједница

2011-2025

СТРАНИЦА ПРВА - ОД ИДЕЈЕ ДО РЕАЛИЗАЦИЈЕ

Република Северна Македонија пружа широк правни оквир и има велики број институција које брину за промоцију и заштиту права чланова заједница. Али упркос томе, пракса је наметнула потребу за формирањем консултативног и саветодавног тела у којем ће члановима заједнице бити омогућено да активно учествују у процесима креирања политика и доношење одлука.

Препоруке Високог комесара ОЕБС-а за националне мањине о ефикасном учешћу националних мањина у јавном животу, 1999.

Партиципативни форум као механизам произилази из Лундских препорука, које препоручују да државе оснују саветодавна или консултативна тела у оквиру одговарајућих институционалних оквира, који ће служити као канале за дијалог између органа власти и националних мањина.

Конститутивни састанак Партиципативног форума
14 децембар 2011.

Агенција за остваривање права заједница, уз подршку Мисије, је 2011. године ОЕБС-а у Скопљу покренула иницијативу за оснивање Партиципативног форума за промовисање остваривања права заједница, кроз које се омогућује директна комуникација, дијалог и сарадња заједница са надлежним државним органима и институцијама и њихово активно и ефикасно учешће у процесима креирања политика и доношења одлука.

Амбасадор
Килијан Вал,
шеф Мисије
ОЕБС-а у
Скопљу

„Више од једне деценије, Мисија је поносно подржавала Партиципативни форум, јединствену платформу која уједињује различите заједнице, јача дијалог и доприноси инклузивнијем и кохезивнијем друштву.“

Далибор
Китановић,
директор
Агенције за
остваривање
права
заједница.

„Партиципативни форум је значајан покретач у јачању угледа Републике Северне Македоније унутар Европске уније и у подизању свести о неопходности побољшања положаја мањих заједница и њиховог активног учешћа у креирању политика и доношењу одлука.“

“

Агенција за остваривање права
заједница једна је од ретких
институција у Европи која је
оживела и спровела „препоруку
за формирање ове врсте
саветодавног тела.

”

Алан Филипс
оснивач Форума
1947 - 2023

Правни оквир:

Партиципативни форум је основан „Законом о унапређењу и заштити права чланова заједница које чине мање од 20% становништва у Републици Македонији“ (2008). Његова функција је додатно ојачана 2020 године Законом о правима заједница које чине мање од 20% становништва у Северној Македонији.

Мисија:

Промовисање остваривања права заједнице кроз веће учешће чланова заједнице у процесима креирања политика и доношења одлука, као и размену позитивних искустава и пракси у области промоције и заштите права заједница.

Методологија рада:

Партиципативни форум је неформално, саветодавно и консултативно тело, које је независно од Агенције за остваривање права заједница.

Састоји се од највише 35 чланова: представника релевантних институција на централном нивоу који су надлежни да делују у област промоције, остваривања и заштите права заједница и представника удружења грађана, чији је стратешки циљ и опредељење заштита, промоција и остваривање права заједница, као и промоцију међуетничких односа и друштвене кохезије.

Између осталог, Партиципативни форум би требало да учествује у припреми и покретању закона, преиспитивању нацрта закона и владиних програма важних за заштиту и унапређење права заједница; постављању приоритета, спровођењу истраживања и едукацији јавности; одлучивању о финансирању, праћењу и евалуацији програма; као и подржавању сарадње између централног и локалног нивоа и међународне сарадње.

Државни органи
управе и институције
централног нивоа
заступљене у
Партиципативном
форуму:

1) Агенција за остваривање права заједница; 2) Одбор за односе међу заједницама – Парламент Северне Македоније; 3) Министарство за односе међу заједницама; 4) Министарство просвете и науке 5) Директорат за афирмацију и промоцију културе припадника заједница - Министарство за односе међу заједницама 6) Дирекција за развој и унапређење образовања на језицима чланова Заједнице - Министарство за односе међу заједницама 7) Министарство правде; 8) Омбудсман; 9) Комисија за спречавање и заштиту од дискриминације; 10) Министарство за европске послове; 11) Министарство спољних послова; 12) Министарство социјалне политике, демографије и младих; 13) Министарство локалне самоуправе; 14) Национални координатор за Националну стратегију за Роме; и 15) Министарство културе и туризма.

Удружења грађана
заступљена на
форуму укључују:

1) турску заједницу; 2) влашку заједницу; 3) српску заједницу; 4) ромску заједницу; 5) бошњачку заједницу; и 6) друге заједнице које живе у Републици Северној Македонији

КЉУЧНЕ ПРЕДНОСТИ

Партиципативни форум има значајан утицај на лобирање за иницијативе и решења која унапређују и промовишу заштиту права мањих заједница, доприносећи директно и индиректно креирању политика у надлежним институцијама. Тиме даје значајан допринос:

- Јачању капацитета организација цивилног друштва и њихово умрежавање за заједничке пројекте;
- Активирању фонда Агенције за остваривање права заједница за програме и пројекте усмерене на права заједница и унапређење међуетничких односа;
- Трансформацију експерименталне наставе босанског језика у редовну наставу;
- Увођењу изборних предмета „Језик и култура Срба“ и „Језик и култура Турака“;
- Повећаном броју уџбеника за редовну и изборну наставу на језицима заједница;
- Усвајању Националне стратегије за једно друштво и интеркултурализам;
- Новом MTV4 сервису и повећано емитовање програма на турском, ромском, српском, влашком и босанском језику.

КЉУЧНЕ ПРЕПОРУКЕ – БУДУЋИ КОРАЦИ

- Свеобухватна ревизија методологије за рад Партиципативног форума.
- Обезбеђивање повећаног и проактивног учешћа организација и институција цивилног друштва.
- Ојачана комуникација и сарадња са владиним институцијама са циљем повећане примене препорука са Партиципативног форума.
- Подстицање институција да подрже пројекте који промовишу спровођења препоруке Форума.
- Побољшање видљивости форума кроз редовна саопштења за штампу, активније коришћење друштвених мрежа и медија на језицима мањих заједница.

САСТАНЦИ ПАРТИЦИПАТИВНОГ ФОРУМА 2011-2025

2011	Конститутивни састанак Партиципативног форума
2012	■ Адекватна и праведна заступљеност заједница, недискриминација, људска права и полиција. ■ Услови образовања и васпитања припадника заједница испод 20% у Републици Северној Македонији.
2013	■ Измене и тумачења законских аката који се односе на заједнице и идентификација механизма за комуникацију заједница са органима државне управе. ■ Приступ припадника заједница медијима и анализа ситуације са организацијама цивилног друштва које имају посебну надлежност у статуту за спровођење активности везаних за промоцију и заштиту права припадника заједница. ■ Адекватна и равноправна заступљеност чланова заједница ■ Спровођење права на ефикасно учешће заједница у културном животу.
2014	■ Приступ средствима и грантовима за подршку сектору цивилног друштва из заједница. ■ Остваривање и заштита права заједница на локалном нивоу. ■ Остваривање права на приступ медијима и права на информисање заједница на локалном нивоу. ■ Утврђивање нивоа спровођења права заједница на учешће у културном животу на локалном нивоу.
2015	■ Сесија планирања за чланове Партиципативног форума. ■ Мултикултурализам и интеграција друштва заснованог на разноликости. ■ Спровођење Оквирне конвенције за заштиту националних мањина. ■ Унапређење правног и институционалног оквира за остваривање права заједница.
2017	■ Побољшање ефикасности Партиципативног форума и стварање оквира за будуће активности. ■ Побољшање квалитета образовања на језицима припадника заједница.

2018	■ Поддршка Министерству културе у остваривању и промоцији културних права заједница. ■ Праведна и адекватна заступљеност заједница на националном нивоу. ■ Праведна и адекватна заступљеност заједница на локалном нивоу.
2019	■ Правни оквир и значај пописа становништва за припаднике заједница. ■ Нацрт текст Националне стратегије за развој концепта једног друштва и интеркултурализма.
2021	■ Финансирање организација цивилног друштва. ■ Учешће младих и омладински активизам. ■ Функционалност комисија за односе између заједница.
2022	■ Резултати пописа из 2021 године и његов утицај на мање заједнице и друштвену кохезију. ■ Анализа стања образовања на језицима мањих заједница. ■ Права мањих заједница и Национална стратегија за једно друштво и интеркултурализам.
2023	■ Изолациона сесија за процену функционалности Партиципативног форума. ■ Спречавање и заштита од дискриминације на основу етничке припадности. ■ Политичко учешће жена из заједница у Северној Македонији: Могућности и изазови. ■ Сесија за верификацију почетних налаза из анализе функционалности Партиципативног форума.
2024	■ Анализа функционалности, ефикасности и достигнућа Партиципативног форума.
2025	■ Улога невећинских заједница у јачању друштвене кохезије – Савет Европе

Издавач:

Агенција за остваривање права
заједница

Ул. „Филип Втори Македонски“ бр.
11, спрат 1, 1000 Скопје
Тел: 02/3253-970
имејл: contact@aopz.gov.mk
www.aopz.gov.mk

Превод:

КОНСТАН ДООЕЛ

Графички дизајн:

Rating Agency

Скопје, новембар 2025

Финансирано од стране:

Organization for Security and
Co-operation in Europe
Mission to Skopje

